

Asia C-472/20

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan nojalla esitetyn
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

30.9.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Fővárosi Törvényszék (Budapestin alioikeus, Unkari)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

28.8.2020

Kantaja ja valittaja:

Lombard Lízing Zrt.

Vastaaja ja vastapuoli:

PN

Pääasian oikeudenkäynnin kohde

Valuuttamääräistä lainasopimusta koskevassa asiassa annetusta ensimmäisen oikeusasteen tuomiosta tehty valitus

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Sopimuksen pääkohdetta koskevan ehdon pätemättömyyden oikeudelliset seuraukset tilanteessa, jossa pätemättömyys on aiheutunut sellaisen sopimusehdon kohtuuttomuudesta, jossa veloitetaan kuluttaja vastaamaan valuuttakurssiriskistä – Näiden oikeudellisten seurausten määrittäminen jäsenvaltion ylimmän asteen tuomioistuimen kannanotossa, joka ei kuitenkaan sido alemman asteen tuomioistuinta – Kansallinen lainsäädäntö, jossa vahvistetaan sopimusten pätemättömyyttä koskevat erityiset menettelyvaatimukset – Oikeudellisten seurausten sääntely lailla a posteriori – Direktiivin 93/13 tehokas vaikutus

Oikeusperusta: SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Jos kohtuuton sopimusehto koskee sopimuksen pääkohdetta (valuuttakurssista ei ole annettu lainmukaisia tietoja), minkä seurauksena sopimus ei voi jäädä voimaan, ja jos sopimuspuolet ovat erimielisiä kyseisestä ehdosta, voidaanko direktiivin 93/13 tehokas vaikutus taata sillä, että silloin, kun kansallisessa oikeudessa ei ole annettu dispositiivista säännöstä, ohjeistus sopimuksen toteamiseen päteväksi tai tehokkaaksi annetaan ylimmän asteen tuomioistuimen kannanotossa, joka ei kuitenkaan sido alemman asteen tuomioistuinta?
- 2) Jos ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan kieltävästi, voidaanko alkuperäinen tilanne palauttaa, jos sopimus ei voi jäädä voimaan, koska kohtuuton sopimusehto koskee sopimuksen pääkohdetta, jos sopimuspuolet ovat erimielisiä kyseisestä ehdosta ja jos myöskään edellä mainittua kannanottoa ei voida soveltaa?
- 3) Jos toiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan myöntävästi, voidaanko silloin, kun kanteessa vaaditaan sopimuksen pääkohdetta koskevan ehdon toteamista pätemättömäksi, säätää lailla, että kuluttajan on tämänkaltaisten sopimusten yhteydessä sisällytettävä kanteeseensa myös vaatimus sopimuksen toteamisesta päteväksi tai tehokkaaksi?

Jos toiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan kieltävästi, voidaanko silloin, kun alkuperäistä tilannetta ei voida palauttaa, sopimukset todeta päteviksi tai tehokkaiksi a posteriori säädetyllä lailla, jotta varmistetaan sopimuspuolten välinen tasapaino?

Unionin oikeussäännöt, joihin vedotaan

- Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29), 1, 6 ja 7 artikla
- Tuomio 30.4.2014, Kásler ja Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282)
- Tuomio 14.3.2019, Dunai (C-29/17, EU:C:2019:207)
- Tuomio 3.10.2019, Dziubak (C-260/18, EU:C:2019:819)

Kansalliset oikeussäännöt, joihin vedotaan

- Vuonna 1959 annettu siviililaki IV (A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény), sellaisena kuin se oli voimassa riidanalaisen lainasopimuksen tekohetkellä: 200 §, 209 §, 209/A §, 237 § ja 239/A §.
- Luottolaitoksista ja rahoitusyhtiöistä vuonna 1996 annettu laki CXII (A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény),

sellaisena kuin se oli voimassa riidanalaisen lainasopimuksen tekohetkellä: 203 §.

- Rahalaitosten kuluttajien kanssa tekemiä lainasopimuksia koskevissa asioissa siviilioikeuden säännösten yhtenäisen tulkinnan varmistamiseksi annettuihin Kúrian (ylin tuomioistuin) yhdenmukaistamisratkaisuihin liittyvistä eräistä kysymyksistä vuonna 2014 annettu laki nro XXXVIII (A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. Törvény) (jäljempänä DH 1 -laki): 1 §, 3 § ja 4 §.

- [DH 1 -laissa] vahvistetuista tilitystä koskevista ja eräistä muista säännöksistä vuonna 2014 annettu laki nro XL (A [DH1 törvényben] rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. Törvény) (jäljempänä DH 2 -laki): 1 § ja 37 §.

DH 2 -lain 37 §:ssä säädetään sopimusten pätemättömyyttä koskevista erityisistä menettelyvaatimuksista. Kyseisten säännösten mukaan kantaja voi vaatia sopimuksen toteamista pätemättömäksi vain, jos hän vaatii samalla pätemättömyyden oikeudellisten seurausten soveltamista eli sopimuksen toteamista päteväksi tai tehokkaaksi siihen asti, kunnes kanne on ratkaistu. Muuten asiakysymystä ei voida tutkia.

- Tuomioistuinten organisaatiosta ja hallinnosta vuonna 1997 annettu laki LXVI (A bíróságok szervezeteről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény), sellaisena kuin se oli voimassa riidanalaisen lainasopimuksen tekohetkellä: 33 §.

- Tuomioistuinten organisaatiosta ja hallinnosta vuonna 2011 annettu laki CLXI (A bíróságok szervezeteről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény), sellaisena kuin se on nykyään voimassa: 25 §.

- Pätemättömyyden oikeudellisista seurauksista 28.6.2010 annettu ylimmän tuomioistuimen siviilijaoston täysistunnon lausunto 1/2010 (Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28) PK vélemény).

Lausunnon 5 kohdan mukaan silloin, kun pätemättömyyden syy voidaan poistaa tai kun se myöhemmin lakkaa, tuomioistuin voi todeta pätemättömän sopimuksen taannehtivasti päteväksi sopimuksen tekohetkestä lähtien. Sopimuksen mahdollinen toteaminen päteväksi on vaihtoehto alkuperäisen tilanteen palauttamiselle. Jos kumpaakin oikeudellista seurausta on mahdollista soveltaa, tuomioistuin voi harkintavaltaansa mukaisesti päättää, kumpaa niistä sovelletaan.

- Kúrian neuvoa-antavan neuvoston enemmistön 19.6.2019 antama kannanotto, jossa tarkastellaan valuuttamääräisten lainasopimusten pätemättömyyttä koskevaa oikeuskäytäntöä.

Tässä kannanotossa, joka ei sido alemman asteen tuomioistuimia, esitetään sopimusehtojen, joissa velvoitetaan kuluttaja vastaamaan valuuttakurssiriskistä, pätemättömyyden varalta kaksi vaihtoehtoista ratkaisua, jotka kumpikin ovat yhtä perusteltuja dogmaattiselta kannalta. Yhtäältä tuomioistuin voi todeta valuuttamääräisen lainasopimuksen päteväksi ja määrätä, että se muutetaan Unkarin forintin määräiseksi ja että pääomalle maksettavat korot lasketaan sopimuksen tekohetkellä voimassa olleen Unkarin forintin kurssin mukaisesti lisättyä kurssimarginaalilla. Toisaalta tuomioistuin voi todeta sopimuksen päteväksi ja määrätä sopimusvaluutan ja Unkarin forintin väliselle vaihtokurssille ylärajan ja pitää sopimuksessa vahvistetun koron ennallaan siihen asti, kunnes sopimus muutetaan Unkarin forintin määräiseksi.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Pääasian vastaaja (jäljempänä vastaaja) halusi ostaa Rover-merkkisen henkilöauton. Hänellä oli omia varoja 362 500 Unkarin forinttia (HUF),¹ joita täydentääkseen hän tarvitsi 1 417 500 HUF:n suuruisen lainan. Hän esitti 3.12.2009 lainahakemuksen Lombard Finanzirozási Zrt:lle, joka oli pääasian kantajan (jäljempänä kantaja) oikeudellinen edeltäjä. Lainahakemuksessa vastaaja sitoutui 3.12.2009 antamaan omat varansa lainan vakuudeksi ja maksamaan lainan takaisin 5.1.2010 ja 5.5.2016 välisenä aikana 34 900 HUF:n suuruisina kuukausierinä, joita kertyi yhteensä 2 689 225 HUF.
- 2 Lombard Finanzirozási Zrt. lainanantajana ja vastaaja velallisenä tekivät 4.12.2009 Sveitsin frangin määräisen vaihtuvakorkoisen kulutusluottosopimuksen. Sopimuksessa vahvistettiin lainan takaisinmaksuehdot ja sovittiin, että erityisten sopimusmääräysten puuttuessa sovelletaan Lombard Finanzirozási Zrt:n yleisiä luottoehtoja, jotka ovat osa sopimusta.
- 3 Vastaaja allekirjoitti 4.12.2009 myös riskitietoisuutta koskevan vakuutuksen. Kyseisessä vakuutuksessa annettiin velalliselle tietoja korkokantaan liittyvästä riskistä ja odotettavissa olevista korkovaihteluista. Sen mukaan velallisen myös edellytettiin ottavan valuuttakurssiriskin huomioon. Siitä ilmeni, että kuukausierät lasketaan valuuttamääräisinä ja muunnetaan sen jälkeen Unkarin forinteiksi, jolloin syntyy kurssiero, eikä tulevia valuuttakurssin vaihteluja pystytä ennakoimaan. Valuuttakurssin vaihteluja koskevat yleiset tiedot esitettiin yleisten luottoehtojen kohdissa ”Valuuttakurssin muutos I” ja ”Valuuttakurssin muutos II”.

¹ Euroopan keskuspankin viitekurssin mukaan 1 euro oli 4.12.2009 eli riidanalaisen sopimuksen tekoajankohtana 269,14 Unkarin forinttia, 14.12.2015 eli riidanalaisen sopimuksen irtisanomisajankohtana 313,33 Unkarin forinttia, 11.7.2019 eli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion antoajankohtana 325,83 Unkarin forinttia ja 30.9.2020 eli ennakkoratkaisupyyntöä esittämisaikajankohtana 365,53 Unkarin forinttia. Ks. https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-huf.en.html

- 4 Lombard Finanszírozási Zrt. purkautui absorptiosulautumisella 31.8.2010, ja kantajan sijaan tuli sen yleinen seuraannonsaaja.
- 5 Pääasian asianosaisten tekemästä lainasopimuksesta tehtiin Unkarin lainsäätäjän vuonna 2014 antamassa DH 2 -laissa tarkoitettu tilitys. Tilityksen yhteydessä kantaja hyvitti vastaajalle määrän, joka DH 1 -lain mukaan oli laskettu kohtuuttomien perusteiden. Tilityserittelystä ilmeni myös, että pääomalle maksettava vuosikorko oli ollut 22,32 prosenttia sekä ennen sopimuksen muuttamista että sen muuttamisen jälkeen. Vastaaja ei ole riitauttanut tätä tilitystä, jota on siten pidettävä vahvistettuna.
- 6 Vastaaja jätti kuukausierä maksamatta. Tästä syystä kantaja irtisanoi lainasopimuksen 14.9.2015 ja nosti sen jälkeen vastaajaa vastaan kanteen Pesti Központi Kerületi Bíróságissa (Pestin kaupunginosan alioikeus, Unkari) (jäljempänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin). Kanteessaan se vaati, että pääasian asianosaisten 4.12.2009 tekemä lainasopimus todetaan taannehtivasti päteväksi tekoajankohdastaan lähtien niin, että alkuperäiseksi vuosikoroksi vahvistetaan 23,07 prosenttia. Lisäksi se vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrää vastaajan maksamaan lainapääomana 490 102 HUF viivästyskorkoineen sopimuksen täytäntöön panemiseksi ja korvaamaan kantajalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 7 Kanteeseen antamassaan vastineessa vastaaja väitti, että lainasopimuksen ehdot, joissa hänet velvoitetaan vastaamaan kokonaan valuuttakurssiriskistä, ovat kohtuuttomia ja kiisti sen, että valuuttakurssiriskistä annetut tiedot olisivat selviä ja ymmärrettäviä. Hän myös väitti, että sopimus on pätemätön, koska siinä ei selvästi ja täsmällisesti vahvisteta pääomalle maksettavaa korkoa ja rikotaan siten asiaa koskevia Unkarin oikeuden sääntöjä. Vastaaja arvosteli kantajaa myös siitä, ettei tämä ollut liittännyt sopimukseen yksityiskohtaista laskelmaa lainan kehityksestä, jotta vastaaja olisi voinut tarkasti seurata sitä. Lisäksi vastaaja nosti vastakanteen, jossa hän väitti maksaneensa kantajalle sopimuksen tekohetkestä lähtien yhteensä 3 151 644 HUF, vaikka lainan alkuperäinen määrä oli vain 1 417 500 HUF, mistä syystä hän katsoi, että kaikki lokakuusta 2012 lähtien suoritettut maksut olivat aiheettomia. Näin ollen hän vaati vastakanteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoittaa kantajan maksamaan hänelle 1 734 144 HUF sopimuksen pätemättömyyden ja perusteettoman edun vuoksi. Lisäksi hän vaati, että kyseinen tuomioistuin velvoittaa kantajan luovuttamaan hänelle Rover-henkilöauton omistusoikeuden ja kumoaa kantajan valintaetuoikeuden.
- 8 Vaikka kantaja ei kyseenalaistanut vastaajan siihen mennessä takaisin maksaman lainan kokonaismäärää, se vastusti perusteettomaan etuun perustuvaa vastakannetta, eikä myöskään hyväksynyt siinä vaadittua määrällistä vähennystä. Lisäksi kantaja väitti ilmoittaneensa valuuttakurssiriskistä selvästi ja ymmärrettävästi. Se, ettei sopimuksessa mainittu pääomalle maksettavien korkojen määrää, voi kantajan mukaan johtaa korkeintaan sopimuksen osittaiseen pätemättömyyteen, joka on korjattavissa. Lopuksi kantaja korosti, ettei vastaaja

ollut riitauttanut DH 2 -lain mukaisesti tehdyssä tilityksessä mainittua korkoa, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voisi täydentää sopimusta maininnalla pääomalle maksettavasta korosta ja siten poistaa sopimuksen pätemättömyyden.

- 9 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määritteli 11.7.2019 antamassaan tuomiossa riidanalaisen sopimuksen Unkarin forintin määräiseksi lainasopimukseksi, totesi sen taannehtivasti päteväksi tekohetkestään lähtien ja vahvisti pääomalle maksettavan Unkarin forintin määräisen vuosikoron määräksi 23,07 prosenttia. Se hylkäsi kanteen muilta osin. Vastaajan nostaman vastakanteen osalta se velvoitti kantajan maksamaan vastaajalle 462 419 HUF ja luovuttamaan hänelle Rover-henkilöauton omistusoikeuden sekä määräsi, että kantajan valintaetuoikeus kumotaan. Se hylkäsi vastakanteen muilta osin.
- 10 Pääomalle maksettavasta valuuttamääräisestä korosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tuomionsa perusteluissa, ettei kantajan ilmoittama korko ilmennyt riittävän selvästi lainasopimuksesta sen paremmin kuin yleisistä luottoehdoistakaan ja ettei sellaisen koron olemassaoloa ollut näytetty toteen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli vastaajan kanssa samaa mieltä siitä, että kantajan ilmoittamat pääomalle maksettavat korot olivat vastoin valuuttamääräisen järjestelmän keskeistä sisältöä. Ajankohtana, jona asianosaisten tekivät lainasopimuksen, Unkarin forintin määräisten lainojen korko oli nimittäin noin 20 prosenttia, kun taas samana ajankohtana myönnettyjen valuuttamääräisten lainojen korko oli 10 prosenttia tai jopa sen alle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan kantajan tehtävänä oli esittää kanteensa tueksi näyttöä sopimuksen keskeisestä sisällöstä ja valuuttamääräisen lainan korosta, mitä se ei kuitenkaan ollut tehnyt.
- 11 Valuuttakurssiriskistä tiedottamisesta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi direktiiviin 93/13, 20.9.2018 annettuun tuomioon OTP Bank ja OTP Faktoring (C-51/17, EU:C:2018:750) ja siviilioikeuden säännösten yhtenäisen tulkinnan varmistamiseksi annettuun Kúrian yhdenmukaistamiskäytäntöön nro 6/2013 PJE tukeutuen, että sopimusehto, jossa kuluttaja veloitettiin vastaamaan valuuttakurssiriskistä, on kohtuuton. Se myös totesi, että kaikkia oikeudellisia seurauksia – sekä sen sopimusehdon kohtuuttomuudesta, jossa kuluttaja veloitettiin vastaamaan valuuttakurssiriskistä, että korkojen määrittämättä jättämiseen perustuvasta sopimuksen osittaisesta pätemättömyydestä aiheutuvia seurauksia – oli sovellettava yhdessä.
- 12 Siltä osin kuin oli kyse pätemättömyyden oikeudellisten seurausten soveltamisesta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nojautui Kúrian neuvoo-antavan kollegion 19.6.2019 antamaan kannanottoon. Se totesi, että asianosaisten välinen lainasopimus oli pätevä, ja katsoi, että sitä oli pidettävä Unkarin forintin määräisenä valuuttakurssiriskin kohtuuttomuuden vuoksi. Pääomalle maksettavan vuosikoron määräksi se vahvisti 23,07 prosenttia sillä perusteella, että kantaja oli vähentänyt tilityksessä kuukausierien kokonaismäärän (2 689 225 HUF) ja lainan määrän (1 417 500 HUF) välisen erotuksen. Kun kuitenkin otettiin huomioon

vastaajan tosiasiallisesti siihen asti maksamien kuukausierien määrän, joka oli 3 151 644 HUF, ja kuukausierien alkuperäisen määrän, joka oli 2 689 225 HUF, välinen erotus, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoitti kantajan maksamaan vastaajalle 462 419 HUF perusteettoman edun perusteella.

- 13 Kantaja on valittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen, joka on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön.

Asianosaisten keskeiset väitteet pääasian oikeudenkäynnissä

- 14 Kantaja vaatii valituksessaan, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muuttaa ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota, kumoaa riidanalaisen sopimuksen määrittelyn Unkarin forintin määräiseksi lainasopimukseksi ja määrää vastaajan maksamaan kantajalle lainapääomana 490 102 HUF – saman määrän, jota kantaja vaati ensimmäisessä oikeusasteessa – viivästyskorkeineen sekä vastaamaan kantajalle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista. Lisäksi se vaatii, että vastaajan vastakanne hylätään kokonaisuudessaan ja että se tuomiolauselman kohta, jossa määrätään henkilöauton omistusoikeuden luovuttamisesta ja valintaetuoikeuden kumoamisesta, kumotaan.
- 15 Kantaja väittää, että riskitietoisuutta koskevasta vakuutuksesta ilmenee yksiselitteisesti, että vastaajan oli otettava valuuttakurssiriski huomioon. Kantaja oli myös kiinnittänyt vastaajan huomiota tulevien vaihtokurssin vaihtelujen ennalta arvaamattomuuteen. Kantajan mukaan se, että velallinen veloitetaan vastaamaan valuuttakurssiriskistä edullisempaa lainakorkoa vastaan, ei sinänsä tarkoita, että valuuttamääräinen lainasopimus olisi lain tai hyvän tavan vastainen, että se merkitsisi koronkiskontaa, että sen tarkoituksena olisi tehdä sopimusvelvoitteen täyttäminen mahdottomaksi tai että se olisi tekaistu.
- 16 Kantaja vetoaa siviilioikeuden säännösten yhtenäisen tulkinnan varmistamiseksi annetun Kúrian yhdenmukaistamiskäytännön nro 2/2014 PJE 1 kohtaan, jonka mukaan kuluttaja vastaa valuuttakurssiriskistä rajoituksetta. Valuuttakurssiriskiä koskeva sopimusehto voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi vain, jos sen sisältö ei ollut sopimuksen tekohetkellä tavanomaisesti valistuneen ja kohtuullisen tarkkaavaisen keskivertokuluttajan kannalta katsoen selkeää ja ymmärrettävää. Jos kyseinen kuluttaja on sopimusehtojen ja rahalaitoksen antamien tietojen perusteella voinut yksiselitteisesti ymmärtää, että valuuttakurssiriski jää yksinomaan ja rajoituksetta hänelle ja ettei valuuttakurssin vaihteluille, joista voi aiheutua hänelle haittaa, ole määritetty mitään ylärajaa, kyseistä ehtoa ei voida todeta kohtuuttomaksi. Kantajan mukaan sen antamat tiedot olivat 30.4.2014 annetun tuomion Kásler ja Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282) ja 20.9.2017 annetun tuomion Andriuc ym. (C-186/16, EU:C:2017:703) mukaisia. Se korosti, että yleisistä luottoehdoista ilmenee yksiselitteisesti, että velallinen voi joutua maksamaan enemmän valuuttakurssin vaihtelujen vuoksi ja että kurssi voi vaihdella ääripäästä toiseen ilman mitään ylärajaa.

- 17 Kantaja riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksen, jonka mukaan se ei ollut esittänyt näyttöä mainitsemastaan 23,07 prosentin korosta. Ensimmäisessä oikeusasteessa käydyn menettelyn aikana nimittäin esitettiin sen mukaan yksityiskohtainen selvitys pääomalle maksettavien korkojen määrästä. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi sopimuksen päteväksi, sillä oli myös velvollisuus muuttaa pääomalle maksettavia korkoja siten, että perusteena käytetään sopimusvaluuttaan sovellettavaa korkoa ja kurssimarginaalia. Sopimuksen toteaminen päteväksi ei nimittäin saa johtaa sopimuspuolten välisen sopimustasapainon muuttumiseen niin, että lainan ja vastasuorituksen arvon välille syntyy kyseisessä oikeussuhteessa merkittävä epäsuhta.
- 18 Valitukseen antamassaan vastauksessa vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio pysytetään. Hän korostaa, että Kúrian mukaan valuuttakurssiriskistä annettavia tietoja on pidettävä osana pääsuoritusta ja että jos kyseisiä tietoja ei anneta tai jos ne ovat harhaanjohtavia, sopimus on kokonaisuudessaan pätemätön. Hän vetoaa näkemyksensä tueksi useisiin yksittäisiin tuomioihin.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöjen perusteista

- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, ettei unionin tuomioistuimen tähänastisen oikeuskäytännön perusteella pystytä selvittämään, mitä mahdollisuuksia lainsäädäntö voi tarjota sopimusten toteamiseen päteviksi ja tehokkaiksi tilanteessa, jossa sopimuksen pääkohdetta koskeva ehto on pätemätön.